



**LIETUVOS BANKO  
PRIEŽIŪROS TARNYBOS  
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO  
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS  
DĖL X.X. IR ERGO INSURANCE SE GINČO NAGRINĖJIMO**

2020 m. rugsėjo 16 d. Nr. V 2020/(21.27.E-2101)-242-371  
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X.X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir *ERGO Insurance SE*, veikiančios per Lietuvoje įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

**N u s t a t y t a:**

2017 m. lapkričio 6 d. pareiškėja su AB SEB banku (toliau – draudėjas) sudarė „VISA Gold“ kortelės sąskaitos sutartį (toliau – Sutartis). Remiantis minėtos Sutarties 19 punktu, draudėjo pasirinkta draudimo bendrovė pareiškėjai, jei jai išduota „Visa Gold“ kortelė, teikia kelionės užsienyje draudimo paslaugą. Sutarties 19 punkte taip pat nurodyta, kad klientas iki Sutarties sudarymo yra supažindinamas su Kelionės užsienyje finansinių nuostolių draudimo sąlygų specialiuoju aprašu ir Kelionių draudimo taisyklėmis Nr. 061 (toliau – Taisyklės), kurios skelbiamos interneto svetainėje [www.seb.lt](http://www.seb.lt).

2020 m. kovo 14 d. dėl prasidėjusios COVID-19 pandemijos buvo atšauktas pareiškėjos skrydis Singapūras–Varšuva–Vilnius, turėjęs įvykti 2020 m. kovo 23 d. Pareiškėja įsigijo naujus lėktuvo bilietus 2020 m. kovo 17 d. kelionei Bali–Doha–Viena–Vilnius, tačiau, atvykus į Viena, paaiškėjo, kad skrydis iš Vienos į Vilnių taip pat atšauktas. Pareiškėja įsigijo lėktuvo bilietus į Helsinkį, sužinojusi, kad iš Helsinkio bus specialus skrydis į Vilnių.

2020 m. kovo 31 d. pareiškėja kreipėsi į draudiką dėl kelionės išlaidų, susijusių su atšauktais skrydžiais ir papildomai įsigytais lėktuvo bilietais, kompensavimo.

2020 m. balandžio 9 d. draudikas informavo pareiškėją apie priimtą sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju. Sprendimą draudikas pagrindė Taisyklių 6.1.3.1 papunkčio sąlyga, pagal kurią nedraudžiamuoju įvykiu laikomas kelionės atšaukimas dėl valstybės institucijų sprendimų.

Nesutikdama su draudiko priimtu sprendimu, pareiškėja 2020 m. balandžio 22 d. ir gegužės 18 d. pateikė pretenzijas draudikui, prašydama pakartotinai apsvarstyti priimtą sprendimą ir išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl atšauktų skrydžių turėtus nuostolius.

Paaiškinimuose dėl pareiškėjos pretenzijose nurodytų aplinkybių draudikas 2020 m. gegužės 18 d. ir 28 d. atsakymuose nurodė, kad, jo vertinimu, atsisakymas išmokėti draudimo išmoką yra teisėtas ir pagrįstas, todėl nebus keičiamas.

Ginčydama draudiko sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką dėl ginčo nagrinėjimo. Kreipimesi pareiškėja nurodo, kad nesutinka su draudiko argumentu, jog skrydžiai buvo atšaukti dėl užsienio valstybių sprendimų. Pareiškėjos nuomone, skrydžių atšaukimas susijęs su skrydžių tvarkaraščių pokyčiais dėl COVID-19 pandemijos (LOT skrydis). Pareiškėja taip pat atkreipia dėmesį, kad Austrijos avialinijos jų išduotame dokumente išvis nenurodė jokios skrydžio iš Vienos į Vilnių atšaukimo priežasties. Pareiškėjos vertinimu, draudikas, atsisakydamas mokėti draudimo išmoką, vadovaujasi Taisyklių, su kuriomis, pareiškėjos teigimu, ji nebuvo supažindinta, Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1.3.1 papunkčiu, kuriame nustatyta, kad nedraudžiamaisiais įvykiais, dėl kurių draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokų, yra laikomi „valstybės institucijų sprendimai“. Pareiškėja mano, kad minėtame Taisyklių papunktyje nėra nurodyta, kad nedraudžiamaisiais įvykiais yra laikomi „užsienio valstybių institucijų sprendimai“, be to, pareiškėjos teigimu, jos ir draudiko teisiniams civiliniams santykiams reguliuoti yra taikytina Lietuvos Respublikos teisė, todėl aptariamame Taisyklių papunktyje turimi omenyje ir nurodyti „Lietuvos Respublikos valstybės institucijų sprendimai“. Pareiškėjos nuomone,

draudikas neturi jokios teisės laisvai interpretuoti ar praplėsti, juo labiau pareiškėjos nenaudai, šios ar kitų draudimo taisyklių sąlygų ir taip išvengti pareigos išmokėti draudimo išmoką. Pareiškėja pažymi, kad nei Lietuvos Respublikos Vyriausybė, nei kitos Lietuvos Respublikos valdžios institucijos nebuvo priėmusios jokių sprendimų dėl ginčo kontekste aktualių skrydžių užsienio valstybėse atšaukimo (karantinas Lietuvos Respublikoje buvo įvestas vėliau, nei buvo atšauktas skrydis). Taigi draudikas, pareiškėjos vertinimu, nepagrįstai remiasi Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1 papunkčiu, pripažindamas įvykį nedraudžiamuoju. Kreipimesi pareiškėja prašo rekomenduoti draudikui atlyginti pareiškėjos dėl atšauktų skrydžių patirtus nuostolius – 2 954 Eur (papildoma nakvynė – 34 Eur, pirkti nauji skrydžio bilietai – 2 920 Eur).

Draudikas nesutinka tenkinti pareiškėjos reikalavimo. Draudikas mano, kad pareiškėja nepagrįstai teigia buvusi nesupažindinta su Taisyklėmis. Supažindinimo su draudimo taisyklėmis kontekste, kai tretiesiems asmenims draudimo paslaugos yra parduodamos kartu su banko paslaugomis, draudiko vertinimu, aktuali Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis civilinėje byloje, kurioje kasacinis teismas nurodė, kad teisiniu reguliavimu draudikui yra nustatyta pareiga sudarant sutartį informuoti kitą draudimo sutarties šalį – draudėją, o ne pareiga informuoti trečiąjį asmenį (apdraustąjį), kurio naudai sudaryta draudimo sutartis, kad šis galėtų apsispręsti dėl sutarties sudarymo. Atsiliepime atkreipiamas dėmesys, kad, pagal draudėjo ir draudiko sudarytos mokėjimo kortelių kelionės užsienyje draudimo sutarties Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – Draudimo sutartis) sąlygas, draudėjas (AB SEB bankas) privalėjo sudaryti kortelių turėtojams galimybę susipažinti su Taisyklėmis, kurios yra neatskiriama sudaromos su draudėju sutarties dalis ir skelbiamos draudėjo ir draudiko interneto svetainėse teisės aktų ir Draudimo sutartyje nustatyta tvarka. Be to, draudėjas įsipareigojo pateikti mokėjimo kortelės turėtojui kelionės užsienyje finansinių nuostolių draudimo sąlygų specialiojo aprašo kopiją. Draudikas pažymėjo, kad draudėjas pareiškėją nagrinėjamu atveju informavo ir apie taikomas naujas draudimo sąlygas.

Atsiliepime pažymima, kad, pagal Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1.3.1 papunktį, nedraudžiamaisiais įvykiais, dėl kurių draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokų, yra laikomas kelionės atšaukimas dėl valstybės institucijų sprendimų. Draudiko teigimu, oro linijų bendrovės LOT raštas, kurį pareiškėja pateikė draudikui el. paštu, patvirtina, jog Lenkijos vyriausybės sprendimu visi tarptautiniai skrydžiai iš Lenkijos buvo sustabdyti nuo 2020 m. kovo 15 d. 10 dienų laikotarpiui. Draudikas mano, kad ši aplinkybė leidžia teigti, jog pareiškėjos nurodomas skrydis Singapūras–Varšuva–Vilnius buvo atšauktas būtent dėl Lenkijos vyriausybės sprendimo sustabdyti tarptautinius skrydžius. Pareiškėja, draudiko teigimu, nepagrįstai teigia, kad, pagal Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1.3.1 papunktį, nedraudžiamaisiais įvykiais yra laikomi tik tie skrydžiai, kurie yra atšaukiami dėl Lietuvos Respublikos valstybės institucijų sprendimų. Draudikas atkreipia dėmesį, kad, pagal Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 1.1 papunktį, draudimo objektas yra apdraustojo turtiniai interesai, susiję su kelionės atšaukimu *užsienyje*. Tai, draudiko vertinimu, pagrindžia, kad Draudimo sutarties tikslas ginčo kontekste yra apsaugoti apdraustojo turtinius interesus dėl kelionės atšaukimo būtent *užsienio* valstybėje. Draudikas pažymi, kad Taisyklėse yra numatyta, jog Lietuvos Respublikos teise yra grindžiami pareiškėjos ir draudiko, o ne pareiškėjos ir trečiųjų asmenų teisiniai santykiai, nes jų Taisyklės apskritai nereguliuoja: asmens, esančio užsienio valstybėje (užsienio valstybės jurisdikcijoje), kelionės eiga yra reguliuojama tiek pagal vietos, tiek kitų valstybių, kurių teritorijomis yra keliaujama, institucijų patvirtintą tvarką, tad skrydis gali būti atšauktas tiek dėl išvykimo vietos valstybės, tiek dėl valstybių, kuriomis yra vykstama tranzitu, ar atvykimo vietos valstybės institucijų sprendimų. Šios aplinkybės, draudiko teigimu, yra suprantamos kiekvienam bent kiek apdairiam ir rūpestingam asmeniui, vykstančiam į kelionę, todėl nėra pagrindo aiškinti Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1.3.1 papunkčio sąlygos kitaip, nei yra nurodyta jos tekstinėje išraiškoje. Remdamasis atsiliepime išdėstytais argumentais draudikas mano, jog skrydžio Singapūras–Varšuva–Vilnius atšaukimo aplinkybės priskirtinos prie nedraudžiamųjų įvykių ir dėl to draudimo išmoka dėl papildomai pareiškėjos įsigytų bilietų (Bali–Doha–Viena–Vilnius, Helsinkis–Vilnius) negali būti mokama, todėl draudikas prašo atmesti pareiškėjos reikalavimą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis

rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Remiantis pareiškėjos kreipimesi ir kartu su juo pateiktuose dokumentuose dėstomomis aplinkybėmis, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju ir atsisakymo šiuo pagrindu mokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjai dėl kelionės atšaukimo turėtus nuostolius – papildomai įsigytus lėktuvo bilietus ir nakvynės išlaidas.

*Dėl pareiškėjos supažindinimo su Taisyklėmis*

Pareiškėja, pagrįsdama draudikui keliamą reikalavimą, kreipimesi, be kita ko, nurodo, kad nebuvo supažindinta su Taisyklių sąlygomis.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.185 straipsnio 2 dalimi ir 6.186 straipsnio 1 dalimi, draudimo taisyklės draudėjui yra privalomos tik tuo atveju, jeigu draudikas jas tinkamai atskleidė, t. y. sudarė protingą galimybę draudėjui susipažinti su draudimo taisyklėmis ir draudėjas aiškiai išreiškė savo sutikimą su sutarties sąlygomis. CK 6.992 straipsnio 2 dalis įpareigoja draudiką sudaryti sąlygas suinteresuotiems asmenims viešai susipažinti su draudimo rūšies taisyklėmis, o prieš sudarant draudimo sutartį – *įteikti jų kopijas draudėjui*. Kasacinis teismas taip pat yra nurodęs, kad CK 6.992 straipsnio 2 dalies nuostatos įpareigoja draudiką sudaryti sąlygas suinteresuotiems asmenims viešai susipažinti su draudimo rūšies taisyklėmis, o prieš sudarant draudimo sutartį – *įteikti jų kopiją draudėjui*<sup>1</sup>.

Iš nustatytų aplinkybių matyti, kad tarp ginčo šalių bei draudėjo susiklostė finansinių produktų derinio – kredito kortelės ir kelionių draudimo – pirkimo–pardavimo santykiai. Draudėjas šiuo atveju yra finansinių produktų derinį pardavęs subjektas, apdraustieji – pareiškėja, kaip draudėjo išduotos mokėjimo kortelės turėtoja, ir jos šeimos nariai. Draudimo sutartis, prie kurios prisijungė pareiškėja, sudaryta ir jos turinys pareiškėjos, kaip apdraustosios, naudai nustatytas draudėjo ir draudiko sudarytoje Draudimo sutartyje. Kaip nurodo draudikas atsiliepime Lietuvos bankui, pagal Draudimo sutarties 2.2.4 papunktį, draudėjas (AB SEB bankas) privalėjo sudaryti kortelių turėtojams galimybę susipažinti su Taisyklėmis, kurios yra neatskiriama sudaromos su draudėju sutarties dalis ir skelbiamos draudėjo ir draudiko interneto svetainėse teisės aktų ir Draudimo sutartyje nustatyta tvarka. Pagal Draudimo sutarties 2.2.5 papunktį, draudėjas taip pat įsipareigojo pateikti mokėjimo kortelės turėtojui kelionės užsienyje finansinių nuostolių draudimo sąlygų specialiojo aprašo kopiją.

Draudikas atsiliepime pareiškėjos tinkamą supažindinimą su Taisyklėmis grindžia aplinkybe, kad, pagal pareiškėjos ir draudėjo sudarytos Sutarties 20.6.1 ir 20.6.2 papunkčių sąlygas, pareiškėja, pasirašydama Sutartį, patvirtino, kad yra tinkamai informuota apie galiojančią kelionės draudimą ir šio draudimo sąlygas ir iki Sutarties sudarymo susipažino su Taisyklėmis ir Kelionės užsienyje finansinių nuostolių draudimo sąlygų specialiojo aprašu, gavo jai priklausančią Kelionių užsienyje finansinių nuostolių draudimo sąlygų specialiojo aprašo egzempliorių. Atsiliepime taip pat pažymima, kad aplinkybę, jog pareiškėja buvo tinkamai supažindinta su šiam ginčui aktualiu teisiniu reguliavimu, pagrindžia ir tai, kad ji prie savo kreipimosi į Lietuvos banką pridėjo draudėjo specialųjį finansinių kelionės užsienyje nuostolių draudimo sąlygų aprašą (toliau – Aprašas), kurį, kaip jau buvo minėta pirmiau, pagal Draudimo sutarties 2.2.5 papunktį, draudėjas įsipareigojo pateikti pareiškėjai.

Apraše nurodyta, kad pareiškėja yra apdrausta kelionės užsienyje draudimu pagal Draudimo sutartį, o draudimo sąlygos yra aptartos Taisyklėse. Apraše yra pateikiamas sutrumpintas Taisyklių aprašas, kuriame yra nurodomos pagrindinės draudimo sąlygos mokėjimo kortelių turėtojams, visas draudimo sąlygas reglamentuoja Taisyklės, o kilus prieštaravimui tarp Apraše ir Taisyklėse nurodytų sąlygų, yra taikomos Taisyklių nuostatos, kurios yra skelbiamos interneto puslapyje [www.seb.lt](http://www.seb.lt). Pirmiau nurodytos aplinkybės, draudiko vertinimu, pagrindžia tai, kad pareiškėja buvo tinkamai supažindinta su Taisyklių sąlygomis, todėl nėra pagrindo teigti, kai pareiškėjai nebuvo žinomas Taisyklėse nustatytas teisinis reguliavimas.

Vertinant pareiškėjos supažindinimo su Taisyklėmis aplinkybes, atkreiptinas dėmesys, kad draudikas Lietuvos bankui nepateikė savo teiginius pagrindžiančių įrodymų, kad

<sup>1</sup> Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. liepos 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-407/2013.

pareiškėjai Sutarties sudarymo ir prisijungimo prie Draudimo sutarties metu buvo įteikta Taisyklių kopija. Nors Sutartyje, pareiškėjos sudarytoje su draudėju, yra nuostata, kad pareiškėja iki Sutarties sudarymo buvo supažindinta su Taisyklėmis, tačiau tokios standartinės – įtvirtintos iš anksto be derybų su pareiškėja – sąlygos buvimas Sutartyje savaime nepatvirtina šios sąlygos teiginio, kad pareiškėja su Taisyklėmis buvo supažindinta tinkamai dar iki Sutarties sudarymo (t. y. jai įteikta Taisyklių kopija arba pateikta konkreti nuoroda į pačias Taisykles). Sistemškai aiškinant teisės aktų nuostatas, reglamentuojančias tai, kaip turi būti sudaroma draudimo sutartis, ir tai, kokia ir kaip informacija turi būti pateikta draudėjui, darytina išvada, kad draudėjo supažindinimas su draudimo taisyklėmis, be kita ko, yra siejamas ir su draudimo taisyklių kopijos įteikimu. Lietuvos banko vertinimu, vien tai, kad Sutartyje nurodoma, jog su Taisyklių sąlygomis galima susipažinti bendrame draudėjo interneto puslapyje (nesant konkrečios nuorodos į Taisykles), savaime nepagrindžia fakto, kad pareiškėja buvo tinkamai supažindinta su Taisyklių sąlygomis ir draudikas tinkamai įvykdė jam teisės aktuose nustatytas pareigas. Ši pareiga, nepaisant vartotojų pareigos būti atidiems ir atsakingiems, negali būti paverčiama draudėjo (šiuo atveju – apdraustojo) pareiga pačiam nurodytame tinklalapyje susirasti konkrečias taisykles.

Kita vertus, nagrinėjamo ginčo kontekste teisiškai reikšminga aplinkybė, kad, kaip minėta pirmiau, pareiškėjai Sutarties su draudėju sudarymo ir prisijungimo prie Draudimo sutarties metu, remiantis Sutarties 20.6.2 papunkčiu, buvo įteiktas Aprašas. Šią aplinkybę patvirtina tai, kad pareiškėja kartu su kreipimusi Lietuvos bankui pateikė Aprašo kopiją, Aprašo įteikimo aplinkybės neginčija ir pati pareiškėja. Svarbu tai, kad Apraše yra pateikiamas sutrumpintas Taisyklių sąlygų aprašymas, nurodomos pagrindinės draudimo sąlygos mokėjimo kortelių turėtojams – draudžiamieji ir nedraudžiamieji įvykiai, tarp jų ir Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1.3.1 papunkčio sąlyga, kuria remdamasis draudikas nagrinėjamo ginčo atveju priėmė sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju (Aprašo 39.2.1 papunktis). Faktas, kad pareiškėjai Sutarties sudarymo ir prisijungimo prie Draudimo sutarties metu buvo įteiktas Aprašas, kuriame yra įtvirtinta ir nagrinėjamo ginčo kontekste aktuali Taisyklių sąlyga, suponuoja išvadą, kad pareiškėja dar iki Sutarties sudarymo buvo tinkamai supažindinta (turėjo tinkamas sąlygas susipažinti) su esminėmis Taisyklių sąlygomis, tarp jų ir sąlyga, kuria ir grindžiamas ginčijamas draudiko sprendimas įvykį pripažinti nedraudžiamuoju. Be to, Sutarties (taigi ir Draudimo sutarties) galiojimo metu, įsigaliojus naujai Taisyklių redakcijai, pareiškėja apie taikomas naujas draudimo sąlygas taip pat buvo informuota draudėjo dviem būdais, t. y. informacija jai buvo siūsta elektroniniu paštu (*duomenys neskelbtini*) ir per interneto banką. Draudikas kartu su atsiliepimu ir papildomais paaiškinimais pateikė įrodymus, kad abu pranešimai pareiškėją pasiekė sėkmingai. Kartu pažymėtina ir tai, kad Taisyklių redakcija, galiojusi Sutarties sudarymo dieną, ir aktualios redakcijos Taisyklių teisinis reguliavimas nagrinėjamo ginčo kontekste analizuojamų aplinkybių atžvilgiu buvo analogiškas.

Įvertinus pirmiau aptartas aplinkybes, galima pagrįstai teigti, kad pareiškėja buvo tinkamai supažindinta su Taisyklių sąlygomis, taip pat ir Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus „Kelionės atšaukimo draudimas užsienyje“ sąlygomis, tarp kurių yra ir draudiko sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrindžianti Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1.3.1 papunkčio sąlyga. Tinkamo supažindinimo su Taisyklių sąlygomis aplinkybė savo ruožtu lemia tai, kad Taisyklės yra privalomos pareiškėjai ir taikytinos sprendžiant dėl draudiko sprendimo pripažinti įvykį nedraudžiamuoju pagrįstumo.

#### *Dėl įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju*

CK 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką sumokėti kitai šaliai (draudėjai) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

Ginčo šalių sudaryta Draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalies nuostatomis, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Kasacinio teismo praktikoje yra nurodyta, kad draudimo sutartimi draudimo objektui teikiama draudimo apsauga nėra absoliuti – draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, ir atvejus,

kada draudikas yra atleidžiamas nuo pareigos mokėti draudimo išmoką<sup>2</sup>.

Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškiny, su kuriuo įstatymas sieja teises pasekmes, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką. Nedraudžiamuoju įvykiu laikytinas atsitikimas, kai įvyksta į draudimo rizikos apibrėžtį patenkantis įvykis, tačiau šalys yra susitarusios, kad dėl konkrečių aplinkybių ir savitų aiškiai draudimo sutartyje nustatytų sąlygų šis įvykis nelemia draudiko pareigos išmokėti draudimo išmoką. Kaip ne kartą yra nurodęs Lietuvos Aukščiausiasis Teismas savo praktikoje, nedraudžiamieji įvykiai pašalina draudiko pareigą mokėti draudimo išmoką *ab initio* (nuo pradžių). Taigi pareiga mokėti draudimo išmoką draudikui kyla tik tuomet, kai įvykio aplinkybės atitinka konkrečius draudimo sutartyje nurodytus draudžiamąjį įvykio požymius, o įvykiai neatitinka nedraudžiamųjų įvykių apibrėžimo<sup>3</sup>.

Draudikas sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju priėmė, remdamasis Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1.3.1 papunkčiu, pagal kurį nedraudžiamuoju įvykiu, dėl kurio draudikas neprivalo mokėti draudimo išmokų, yra laikomas kelionės atšaukimas dėl valstybės institucijų sprendimų. Pareiškėjos nuomone, pagal Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1.3.1 papunktį, nedraudžiamaisiais įvykiais turėtų būti laikomos tik tos kelionės, kurios yra atšaukiamos dėl Lietuvos Respublikos valstybės institucijų sprendimų. Su tokiu Taisyklių sąlygos aiškinimu draudikas nesutinka ir mano, kad Draudimo sutarties tikslas ginčo kontekste yra apsaugoti apdraustojo turtinius interesus dėl kelionės atšaukimo būtent *užsienio* valstybėje, todėl nėra pagrindo aiškinti Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1.3.1 papunkčio sąlygos pareiškėjos nurodytu būdu.

Vadinasi, ginčo šalys iš esmės nesutaria dėl Taisyklių sąlygos, kuria grindžiamas draudiko sprendimas įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, aiškinimo (turinio vertinimo). Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad sutarties šalių valia ir ja prisiimtų įsipareigojimų apimtis nustatytinos pagal sutarčių aiškinimo taisykles. Sutartis aiškinama tada, kai kyla ją sudariusių šalių ginčas dėl sutarties galiojimo, jos rūšies, pobūdžio, sąlygų turinio, šalių teisių bei pareigų apimties, sutarties pakeitimo, pasibaigimo ir pan. Remiantis kasacinio teismo praktika ir joje formuluojamais išaiškinimais, sutarties turinio ir sąlygų, dėl kurių tarp jos šalių kyla ginčas, išaiškinimas pagal sutarčių aiškinimo taisykles, taip identifikuojant tikrąjį šalių susitarimą, pasiektą joms disponuojant laisve savanoriškai nustatyti sutarties turinį ir suderinus jų valią, koreliuoja su sutarties laisvės principu ir nereiškia šio principo pažeidimo<sup>4</sup>.

Sutarčių aiškinimo taisyklės reglamentuotos CK 6.193–6.195 straipsniuose ir suformuluotos kasacinio teismo nuoseklioje ir išplėtoje praktikoje: esant ginčui dėl sutarties turinio bei jos sąlygų, sutartis turi būti aiškinama nustatant tikruosius sutarties dalyvių ketinimus, derinant šį subjektyvų sutarties aiškinimo principą su jos teksto lingvistine analize, atsižvelgiant į sutarties sąlygų tarpusavio ryšį, sutarties esmę, tikslą, jos sudarymo aplinkybes, šalių derybas dėl sutarties sudarymo, šalių elgesį po sutarties sudarymo ir kitas reikšmingas aplinkybes. Sutarties sąlygos turi būti aiškinamos taip, kad aiškinimo rezultatas nereikštų nesąžiningumo vienos iš šalių atžvilgiu, todėl būtina vadovautis ir CK 1.5 straipsnyje įtvirtintais bendraisiais teisės principais. Be to, taikant įstatymo įtvirtintas ir teismų praktikoje pripažintas sutarčių aiškinimo taisykles, turi būti kiek įmanoma tiksliau išsiaiškinta šalių valia, išreikšta joms sudarant sutartis ir prisiimant iš tokių sutarčių kylančius įsipareigojimus<sup>5</sup>. Remiantis CK 6.193 straipsnio 4 dalimi, kai abejojama dėl sutarties sąlygų, jos aiškinamos tas sąlygas pasiūliusios šalies nenaudai ir jas priėmusios šalies naudai. Visais atvejais sutarties sąlygos turi būti aiškinamos vartotojų naudai ir sutartį prisijungimo būdu sudariusios šalies naudai.

Lingvistiškai aiškinant Taisyklių 6.1.3.1 papunktį, darytina išvada, kad nedraudžiamieji įvykiai, remiantis minėta Taisyklių nuostata, yra tokie įvykiai, kai atšaukiama kelionė užsienyje dėl valstybės institucijų sprendimų. Kaip minėta pirmiau, Aprašo 39.2.1 papunktyje taip pat yra nurodyta, jog nedraudžiamuoju įvykiu yra laikomas kelionės atšaukimas dėl valstybės institucijų sprendimų. Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1.3.1 papunktyje nedetalizuojama, kokių valstybės institucijų sprendimai kvalifikuotini kaip įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju sąlyga Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1.3.1 papunkčio prasme,

<sup>2</sup> Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

<sup>3</sup> Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2004 m. balandžio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-268/2004 ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013.

<sup>4</sup> Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-345-701/2018.

<sup>5</sup> Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. gruodžio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-703/2013; 2016 m. gruodžio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-526-248/2016; 2018 m. liepos 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-293-611/2018.

t. y. ar tai užsienio, ar nacionalinių, ar bet kurių valstybės institucijų sprendimai, kurie lemia tam tikros kelionės atšaukimą. Siekiant atskleisti nagrinėjamo ginčo kontekste aktualios Taisyklių sąlygos turinį, ši sąlyga aiškintina sistemiškai – t. y. kitų Taisyklių sąlygų kontekste, įvertinat jų tarpusavio ryšį. Kartu būtina nustatyti ir Draudimo sutarties esmę ir tikslą, šios sutarties šalių ketinimus, kuriuos jos turėjo, sudarydamos Draudimo sutartį, įvertinant ir tai, kaip nagrinėjamo ginčo kontekste aktualią Taisyklių sąlygą, kaip šalių ketinimų objektyvią išraišką, suprastų ir sąžiningai aiškintų protingas trečiasis asmuo, kurio naudai minėta Taisyklių sąlyga ir nustatyta<sup>6</sup>.

Pažymėtina, kad, pagal Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 1.1 papunktį, draudimo objektas yra apdraustojo turtiniai interesai, susiję su kelionės atšaukimu užsienyje, o remiantis Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 2.1 papunkčiu, „draudžiamuoju įvykiu dėl Kelionės atšaukimo yra laikomas atvejis, kai atšaukiamas pagal iš anksto nustatytą grafiką Užsienyje išvykstančios Viešojo transporto priemonės, kuria turi vykti Apdraustasis, išvykimas su sąlyga, kad Apdraustasis užsakė Kelionę minėta Viešojo transporto priemone likus 48 valandoms iki jos išvykimo pagal iš anksto nustatytą grafiką arba anksčiau.“ Minėtų Taisyklių sąlygų turinys leidžia pagrįstai daryti išvadą, kad Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1.3.1 papunktyje apibrėžiami ne tik nacionalinių, bet ir užsienio valstybių valstybės institucijų sprendimai, dėl kurių kelionė yra atšaukiama. Priešingas minėto Taisyklių papunkčio aiškinimas neatitiktų draudimo objekto (turtiniai interesai, susiję su kelionės atšaukimu *užsienyje*) ir draudžiamųjų įvykių apibrėžimo (viešojo transporto priemonės išvykimo atšaukimas *užsienyje*) – Lietuvos Respublikos institucijos nėra įgalios ir neturi teisės (negali) priimti sprendimų, dėl kurių būtų atšaukiamas viešojo transporto priemonės išvykimas užsienio valstybėje. Sistemiškai (t. y. kitų Taisyklių sąlygų kontekste) aiškinant Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1.3.1 papunkčio sąlygą, darytina išvada, kad jos turinys pakankamai aiškus ir nedviprasmiškai apibrėžtas, todėl nėra pagrindo teigti, kad vidutinis vartotojas, sudaręs Draudimo sutartį prisijungimo būdu, suprastų ir sąžiningai aiškintų minėtą Taisyklių sąlygą tokiu būdu, kad ji (šios sąlygos prasmė) neatitiktų draudimo objekto ir paties draudžiamąjo įvykio apibrėžimo. Vadinasi, nėra pagrindo aiškinti Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1.3.1 papunkčio pareiškėjos nurodytu būdu – t. y. tik kaip apimančio nacionalinių valstybės institucijų sprendimus, dėl kurių kelionės atšaukiamos.

Ginčo byloje esančiais duomenimis, 2020 m. kovo 14 d. dėl prasidėjusios COVID-19 pandemijos Lenkijos vyriausybės sprendimu buvo atšauktas pareiškėjos skrydis Singapūras–Varšuva–Vilnius, turėjęs įvykti 2020 m. kovo 23 d., kaip ir visi kiti tarptautiniai skrydžiai iš Lenkijos Respublikos 10 dienų laikotarpiu<sup>7</sup>. Taigi pareiškėjos skrydis (suplanuota kelionė), turėjęs įvykti 2020 m. kovo 23 d., priešingai, nei teigia pareiškėja kreipimesi, buvo atšauktas dėl užsienio valstybės institucijos (nagrinėjamu atveju – Lenkijos vyriausybės) sprendimo, kurį savo ruožtu lėmė pasauliniu mastu prasidėjusi COVID-19 pandemija. Atsižvelgiant į tai, taip pat į pirmiau konstatuotas aplinkybes (susijusias su Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1.3.1 papunkčio sąlygos aiškinimu), darytina išvada, kad dėl Lenkijos vyriausybės sprendimo atšauktas pareiškėjos skrydis Singapūras–Varšuva–Vilnius atitinka nedraudžiamąjo įvykio apibrėžimą, įtvirtintą Taisyklių Specialiosios dalies VI skyriaus 6.1.3.1 papunkčio sąlygoje, todėl draudimo išmoka, atlyginanti dėl kelionės atšaukimo užsienyje pareiškėjos turėtus nuostolius (papildomai įsigytus lėktuvo bilietus ir nakvynės viešbutyje išlaidas), nagrinėjamu atveju pagal Taisyklių sąlygas neturi būti mokama. Todėl pareiškėjos reikalavimas rekomenduoti draudikui atlyginti pareiškėjos dėl atšauktų skrydžių patirtus nuostolius – 2 954 Eur, atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į

<sup>6</sup> Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. vasario 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-9-695/2018.

<sup>7</sup> Pareiškėjos pateikta el. laiško, kuriame „LOT Polish Airlines“ Lenkijos oro linijos informuoja apie atšauktą skrydį dėl Lenkijos vyriausybės sprendimo atšaukti visus tarptautinius skrydžius, kopija.

teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius